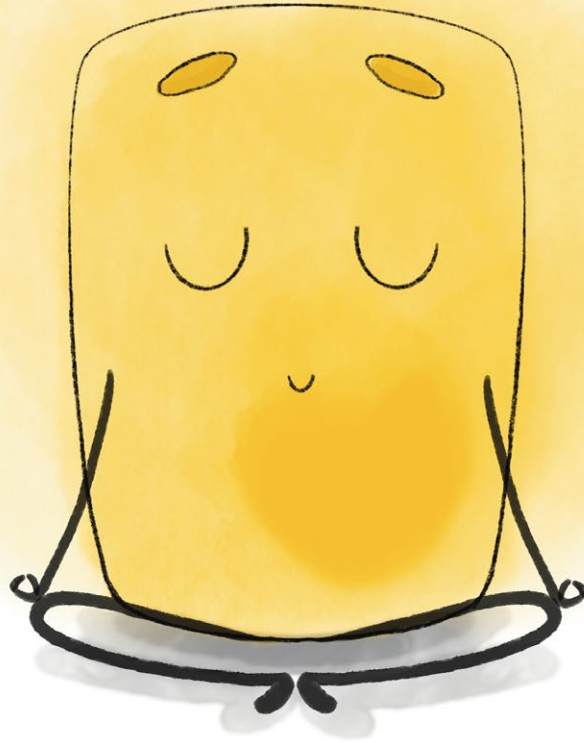


Kıdory

Küçük Yazarlar Çoğalıyor
Hikâyeleri Geleceğimize Dokunuyor



ÖĞRETMEN REHBERİ

Görsel Tasarım - İrem Demirezer



Avrupa
Birliği **sivil
düşün**

Bu kitap, Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında,
Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla
Yasemin Altınsoy'a aittir ve AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

İÇİNDEKİLER

1. Giriş
2. Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri
3. Okul Öncesi Düzeyinde Eşleşen Kazanımlar
4. Okul Öncesi Örnek Ders Planı
5. İlkokul Düzeyinde Eşleşen Kazanımlar
6. İlkokul Örnek Ders Planı
7. Ortaokul Türkçe Dersi Düzeyinde Eşleşen Kazanımlar
8. Ortaokul Örnek Ders Planı
9. Son Söz
10. Kaynakça

Giriş

Herkese Merhaba,

Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı tarafından desteklenen "Küçük Yazarlar Çoğalıyor, Hikayeleri Geleceğimize Dokunuyor" projesi kapsamında Kidory ekibinin ve alanda çalışan diğer uzmanların desteği ile farklı duyguları konu alan yepyeni bir hikaye şablonu geliştirdik.

Anaokulu, ilkokul ve ortaokul düzeyinde uygulanabilecek bu çalışmanın sınıf ortamlarında da kullanılabilmesi amacıyla hangi kazanımlarla eşleştiğini belirledik ve siz kıymetli öğretmenlerimiz için örnek ders planları hazırladık.

Amacımız öğrencilerin, hikaye yazma etkinlikleri sayesinde kendi duygularına dair farkındalık kazanmalarınıdır. Ders planlarında; her bir sayfada öğrencilere sorulacak tartışma soruları yer alır. Bu tartışma soruları, öğrencilerin öz farkındalık ve öz yönetim alanları başta olmak üzere sosyal duygusal becerilerinin gelişimini desteklemeye yönelik olarak hazırlanmıştır.

Projeye destek olan İrem Demirezer, Serdar Gümüşkaya, Nigel Eyüboğlu, Yağmur Pal, Canan Kaçar ile Kidory Gönüllü öğretmen topluluğuna ve Sivil Düşün ekibine teşekkürlerimle...

Yasemin Altınsoy

Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri

Sosyal duygusal eğitim kavramı 1990 yılından sonra duygusal zeka alanında yapılan çalışmaların da etkisi ile öne çıkmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin yalnızca akademik çalışmalarına odaklanan yaklaşımlar yavaş yavaş etkisini yitirmiştir.

Profesör Maurice Elias, sosyal duygusal öğrenmeyi duygusal zekanın akademik alandaki uygulaması olarak görmüş ve 21. yüzyılda okul ortamında öğrencilerin karakteri, sosyal duygusal becerileri ve akademik kariyerinin birlikte geliştirilmesi gerektiğini öne sürmüştür.

Sosyal duygusal öğrenme ve sosyal duygusal öğrenme becerilerinin literatürde pek çok tanımı vardır. Profesör Elias, sosyal duygusal öğrenmeyi öğrencilerin diğerleriyle geçinme, diğerlerinin ihtiyaçlarına duyarlı olma, etkili iletişim kurma, ilişkilerini geliştirme, öğrenme gibi yaşam görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli olan becerileri kazanma süreci olarak tanımlamıştır. Sosyal duygusal öğrenme becerileri ise bireylerin önemli yaşam görevlerini gerçekleştirmek adına düşünme, hissetme ve harekete geçme becerileri olarak tanımlanabilir.

1994 yılında kurulan CASEL (Collaborative for Academic Social Emotional Learning) tarafından belirlenmiş ve uluslararası literatürde de kabul görmüş beş ana beceri bulunmaktadır. Bu beceriler; öz farkındalık, özyönetim, sosyal farkındalık, ilişkisel beceriler ve sorumlu karar almadır.

- Öz Farkındalık:** Kişinin duygularını tanıması, sınıflandırması ve kendisinin güçlü ve zayıf yönlerini tanımlaması.
- Öz Yönetim:** Kişinin duyguları mevcut duruma destek olacak şekilde gözlemlemesi ve düzenlemesi. Uzun ve kısa dönemli toplum yanlısı hedefler belirlemesi ve bu hedefleri gerçekleştirme doğrultusunda çalışması.
- Sosyal Farkındalık:** Kişinin diğerlerinin düşüncelerini ve duygularını tanımlaması ve anlaması. Bireysel ve grup farklılıklarının birbirlerini tamamlayıcı olduğunu ve dünyayı daha ilginç kıldığını fark etmesi.
- İlişki Becerileri:** Kişinin bir karar alması gerektiğinde ve kişinin cevabını etkileyecek faktörleri değerlendirmede mevcut durumu tam olarak algılayabilmesi. Ahlaki, güvenli ve yasal davranışlarda bulunması zorunluluğunu tanımlama ve anlaması. Diğerlerinin de nezaket, tutku ve ortak iyiliklere katkıda bulunabilecek hisleri hak ettiğine inanması. Problemlere karşı olumlu ve bilgi tabanlı çözümler üretmesi, uygulaması ve değerlendirmesi.
- Sorumlu Karar Alma:** Kişinin kendini ifade etmek ve diğerleriyle olumlu ve etkili fikir alışverişinde bulunabilmesi için sözlü ve sözlü olmayan becerileri kullanması. Bireyler ve gruplar ile sağlıklı ve değerli bağlantılar kurması ve sürdürmesi. İhtiyaçları göz önünde bulundurarak her iki tarafı da memnun edici çözümler bulabilmesi ve bu çözümler üzerinde uzlaşabilmesi. Güvenli olmayan, gayri ahlaki ve kanunsuz bir davranışta bulunmamak için kararını karşı tarafa etkin bir şekilde iletmesi ve bu kararı harfiyyen uygulaması.

Çocukların sosyal duygusal beceri gelişimini destekleyen kapsayıcı etkinlikler, çocuk haklarının temel ilkeleri ile de bağdaşmaktadır. Çocukların kendi duygularını tanımlayabilmesi, kendi hayatları ile ilgili uzun ve kısa vadeli hedefler belirleyebilmesi ve verdikleri kararlarının sorumluluklarını alabilmesi, aynı zamanda yaşama ve gelişme hakkı, katılım hakkı, çocuğun yüksek yararı ve ayırım gözetmeme ilkeleri ile yakından ilişkilidir.



Çocuklukta sosyal duygusal beceri gelişiminin çocukların iyi olma ve ruh sağlığı üzerine olumlu etkileri eğitim bilimleri, psikoloji gibi alanlarda yapılan çalışmalarla gösterilmiştir. Sosyal duygusal becerilerin ön planda tutulduğu okullarda eğitim ortamları, iletişime, mizaha ve hata yapmaya alan açmakta ve böylece çocuk-yetişkin diyalogu da olumlu yönde gelişmektedir. Sosyal duygusal becerileri desteklenen çocuklar, kendi davranışlarını, düşüncelerini ve duygularını tanıyabilen nitelikte yetişmektedir. Bu becerileri edinmiş çocuklar odaklarını, "Başkaları beni nasıl görüyor?" sorusundan "Ben kendimi nasıl görüyorum?" sorusuna çevirebilmektedir.

Birçok ülkede sosyal duygusal beceri gelişimini destekleyici etkinlikler kazanımlarla ilişkilendirilmiştir. Bu etkinlikler, dersten ayrı değil müfredatla ve kazanımlarla bağlantılı olarak

öğretmen ve öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. Ülkemizde de benzer çalışmalar son zamanlarda ivme kazanmıştır. Öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerinin değerlendirilmesinde ortak bakış açısı oluşturmak amacıyla 26 Nisan 2022 tarihinde düzenlenen "Öğrencilerin Sosyal ve Duygusal Becerilerinin Değerlendirilmesi" isimli çalışmada söz alan Millî Eğitim Bakan Yardımcısı Petek Aşkar, sosyal duygusal becerilerin vatandaşlık, ebeveynlik, gönüllülük ve girişimcilik gibi yetişkin rolleri için son derece önemli ve belirleyici olduğunu söylemiş ve öğretmen ve öğrencilerin bu becerilere yönelik farkındalığını artıran projelerin; ne istediğini ve güçlü yanlarını bilen, yeniliklere uyum gösterebilen, hedeflerinin peşinden giden, sorunlara yaratıcı çözümler bulan, uyumlu çalışabilen ve potansiyelini gerçekleştirebilen mutlu bireylerin yetişmesine katkı sunacağını belirtmiştir.

Bu proje kapsamında özellikle öğrencilerin sosyal farkındalığını, ilişkisel becerilerini ve sorumlu karar alma becerilerini destekleyecek bir hikaye şablonu kurguladık ve çizdik. Bu hikaye şablonunun sınıf içi etkinliklere entegre edilebilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı güncel kazanımlarını göz önünde bulundurarak; okul öncesi, ilkökul ve ortaokul düzeyinde örnek ders planları hazırladık.

Aşağıdaki ders planlarını uygulamak için www.kidory.com web sitesine ücretsiz üye olarak hikaye şablonları arasında yer alan "Şablon 6" yı seçiniz. Eğer öğrencilerinizin yaratıcılıklarını da desteklemek isterseniz "Şablon 6" nın görsel düzenleme formatını da seçebilirsiniz.

Sosyal Duygusal Beceriler: Aşağıda temel sosyal duygusal beceri alanları ile ilgili renk açılımı verilmiştir. Ders planı içerisindeki soruların hangi beceri ile bağlantılı olduğunu anlamak için bu renk açılımını kullanabilirsiniz.



Travma Sonrası Gelişim (TSG) Kavramı

Travma Sonrası Gelişim (TSG) yeni sayılabilecek bir kavram olmasına rağmen; insanların yaşadıkları acılar sonrasında bilgelige ve doğruluğa ulaştığı fikri oldukça eski zamanlara dayanmaktadır. Travma sonrası gelişimi açıklayan çeşitli modeller vardır. Bu modellerden biri olan Tedeschi ve Calhoun (2004)'un işlevsel-betimleyici modeline göre bireylerin travmatik bir olay yaşamadan önceki kişilik özellikleri, travma sonrası gelişimde etkili olmaktadır. Bu modelde duygusal stresle başa çıkılması için gerekli olan süreçlerden biri de kendini açma sürecidir. Kendini açma sürecinin de yazarak, konuşarak veya dua ederek gerçekleşeceği belirtilmiştir.

Travma Sonrası Gelişim (TSG) sürecini etkileyen faktörlerden biri de, kişilerin başlarından geçen stresli olaylar hakkında kendilerini açmaları olduğu düşünülmüştür. Yapılan araştırmalarda kendini açma ile TSG arasında anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir. Kendini açma, bireyin kişisel bilgilerini, bir başka kişiye sözel olarak aktarması şeklinde tanımlanabilmektedir.

Rehberde yer alan hikaye şablonunun temel amacı; 2023 Kahramanmaraş depremlerinden etkilenen çocuklar başta olmak üzere travmadan etkilenen tüm çocukların hikaye yazma etkinlikleri yoluyla duygularını açma sürecine destek olmaktır. Çocuklara hikaye yazma sürecinde yöneltilecek sorular neticesinde çocukların, ana karakter ile özdeşim kurması ve hissettiği benzer duyguları açması beklenmektedir.

Ayrıca hikaye şablonunda yer alan ana karakterdeki duygu değişimlerinin, tüm çocukların kendi duygularını tanıma ve anlamlandırma sürecinde onlara rehber olacağı öngörülmektedir.

Bu çalışmanın tanılayıcı veya tedavi edici bir yönü bulunmamaktadır. Çalışmanız sırasında duygu kontrolü konusunda zorlanan bir öğrencinin olması halinde okulunuzda bulunan psikolojik danışma ve rehberlik servisinden veya en yakın Rehberlik ve Araştırma Merkez'lerinden destek alabilirsiniz.

Örnek ders planlarında desteklenen diğer beceriler: Bağlantısal düşünme becerileri, dikkat, işbirlikli çalışma (grup etkinliklerinde), demokratik tutum (grup etkinliklerinde), sunum yapma.

Önemli Not: İlkokul ve ortaokul düzeyinde ders planlarını iki farklı şekilde uygulayabilirsiniz.

- Grup çalışması:** Sınıfınızda akıllı tahta varsa tahtaya yansıttığınız hikaye şablonu üzerinden tartışma süreçlerini gerçekleştirebilir ve öğrencilerle birlikte alınan karar doğrultusunda ortak bir hikaye tasarlayarak, hikaye kitabınızı yazabilirsiniz. Bu süreçte sınıftaki her bir öğrencinin hikayeye katkı sağlamasına özen göstermeniz önemlidir.
- Bireysel çalışma:** Öğrencilerin sınıfta kişisel dijital araçları var ise hikayelerini sınıfta yazabilirler. Öğrencilerin sınıfta kişisel dijital araçları yok ise hikayelerini evdeki dijital araçlarda yazdıktan sonra .pdf formatında bilgisayarlarına indirerek size mail veya mesaj yolu ile iletebilirler. Etkinlik sonrasında gönüllü öğrencilerden yazdıkları hikayeleri sınıfta arkadaşları ile paylaşmasını isteyebilirsiniz.

Okul Öncesi Düzeyi için Kazanımlar ve Örnek Etkinlik Planı:

| 60-72 Aylık Okul Öncesi Eğitimi Programı Etkinlikle Eşleşen Kazanımlar ve Göstergeleri | | |
|---|--|---|
| Bilişsel Gelişim | Sosyal Duygusal Gelişim | Dil Gelişimi |
| <p>Kazanım 1. Nesne/ durum/ olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/ durum olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/ durum/ olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/ olayı ayrıntılarıyla açıklar.)</p> <p>Kazanım 2. Nesne/durum/ olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/ olayla ilgili tahminini söyler. Tahmini ile ilgili ipuçlarını açıklar. Gerçek durumu inceler. Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.)</p> | <p>Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)</p> <p>Kazanım 4. Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.</p> <p>(Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.)</p> | <p>Kazanım 3. Söz dizimi kurallarına göre cümle kurar. (Göstergeleri: Düz cümle, olumsuz cümle, soru cümlesi ve birleşik cümle kurar. Cümlelerinde öğeleri doğru kullanır.)</p> <p>Kazanım 6. Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır. Zıt anlamlı, eş anlamlı ve eş sesli sözcükleri kullanır.)</p> |

60-72 Aylık Okul Öncesi Eğitimi Programı Etkinlikle Eşleşen Kazanımlar ve Göstergeleri

| Bilişsel Gelişim | Sosyal Duygusal Gelişim | Dil Gelişimi |
|--|--|---|
| <p>Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. (Göstergeleri: Nesne/durum/ olayı bir süre sonra yeniden söyler. Eksilen veya eklenen nesneyi söyler. Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.)</p> <p>Kazanım 15. Parça-bütün ilişkisini kavrar. (Göstergeleri: Bir bütünün parçalarını söyler. Bütün ve yarımı gösterir. Bir bütünü parçalara böler. Parçaları birleştirerek bütün elde eder.)</p> <p>Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)</p> <p>Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler. Seçtiği çözüm yolunu dener. Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.)</p> | <p>Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. (Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)</p> <p>Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. (Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler. Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler.)</p> <p>Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir. Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.)</p> <p>Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir.)</p> <p>Kazanım 16. Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar. (Göstergeleri: Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler. Aynı kişinin farklı rol ve görevleri olduğunu söyler.)</p> | <p>Kazanım 7. Dinlediklerinin/ izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)</p> <p>Kazanım 8. Dinlediklerini/ izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/ izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/ izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/ izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)</p> <p>Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir. Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur.)</p> |

Materyaller: www.kidory.com web sayfasında yer alan "Şablon 6"

Sözcükler: Duygu, üzüntü, endişe, mutluluk, şaşırma, coşku, neşe, öfke, korku

Kavramlar: Duygularını tanıma, öz farkındalık

Öğrenme Süreci:

İnternet tarayıcınızdan www.kidory.com web sayfasını açınız, "Şablon 6"yı seçiniz ve kitaptaki görselleri çocuklarla birlikte inceleyiniz.

Şu şekilde örnek bir giriş yapabilirsiniz;

“Arkadaşlar bilgisayarda şöyle bir kitap buldum. Bir aksilik olmuş ve bu kitabın yazıları silinmiş. Sizinle birlikte bu kitabı yeniden yazalım mı?”

Kitabın tamamını sayfa sayfa gösterdikten sonra ilk sayfaya geri dönünüz.

Öğrencilerinizden ilk sayfadan itibaren görselleri yorumlamalarını isteyiniz.

Not: Öğrencilerden gelen yorumları not alıp kitap metnini daha sonra bu yorumlar doğrultusunda kendiniz oluşturabilir veya sınıf içerisinde etkinlik sırasında her sayfaya çocukların yaş grubuna uygun şekilde kısa cümleler yazabilirsiniz.

- Her bir sayfayı incelerken mümkün olduğunca tüm sınıfın katılımına dikkat ediniz.
- Öğrencilerinin dikkat durumuna göre etkinliği her gün 2-3 sayfa tamamlayacak şekilde birkaç günde tamamlayabilirsiniz.
- Öğrencilerin görselleri yorumlayabilmeleri için aşağıda yer alan örnek soruları kullanabilirsiniz:

İlk sahnede gördüğünüz karakterler kimler olabilir? ■

Bu karakterlerden hangileri ana karakterimiz olabilir? ■

Sizce bu resimde ne konuşuyor olabilirler? (Bu soru diyalogların yer aldığı resimlerde kullanılabilir.) ■

Hikaye karakterlerimiz nasıl bir sorun yaşıyor olabilirler? ■

Hikaye karakterlerimiz burada ne hissetmiş olabilirler? (Bu soru mimiklerin yakın plan görüldüğü resimlerde kullanılabilir.) ■

Fırtına sonrasında ana karakterimizin arkadaşlarının yaşadığı yer nasıl etkilenmiş olabilir? ■■■

Ana karakterimiz fırtına sonrasında neler yaşamış olabilir? ■■■

Karakterlerimiz bu olayın bir daha yaşanmaması için neler yapmış olabilirler? ■

Bu tür olayların çevremizde de yaşanmaması için bize düşen görevler olabilir mi? ■■■■

Not: Bu etkinliği motor gelişim alanındaki kazanımlarla eşleştirmek isterseniz drama çalışması olarak da uygulayabilirsiniz.

Değerlendirme;

- Kitabımızda hangi hayvanlar vardı?
- Resimlerde gördüğünüz karakterlerin başından hangi olay veya olaylar geçmişti?
- Yaşadıkları olaydan nasıl etkinlenmişlerdi? Yüzlerinde nasıl bir ifade vardı?
- Bazen mutlu bazen de mutsuz olduğumuz bir sürü olay yaşıyoruz. Bu olaylar sırasında veya sonrasında siz de duygularınızı yakınlarınızla paylaşıyor musunuz?

Aile Katılımı:

Teknolojinin bir eser üretmek için kullanılması ve evde aile ile birlikte nitelikli vakit geçirilmesi amacıyla öğrenciler hikaye yazma çalışmasını evde aileleri ile birlikte yapabilirler. Yazdıkları kitapları seslendirip öğretmene gönderebilirler. Ailelerin çocuklarla birlikte yazdığı hikayeler, her hafta bir

öğrencinin hikayesi olacak şekilde sesli olarak sınıfta dinletilebilir. Eğer sınıfta yüz yüze ebeveyn etkinlikleri yapıyorsanız ebeveynler bu yüz yüze etkinlikte de hikayelerini paylaşabilirler.

Uyarılama:

Eğer sınıfınızda görme engelli bir öğrenciniz var ise görseller arasından giriş gelişme ve sonuç oluşturacak şekilde seçtiğiniz daha az sayıda görseli detaylı olarak kendisine tarif edebilirsiniz.

Eğer sınıfınızda DEHB (Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu) tanısı almış bir öğrenciniz var ise giriş gelişme ve sonuç oluşturacak şekilde seçtiğiniz daha az sayıdaki görsel üzerinde çalışabilir ve etkinliği birkaç güne yayarak uygulayabilirsiniz.

Eğer sınıfınızda OSB tanısı almış bir öğrenciniz var ise etkinlik sırasında yönergelerin daha açık kısa ve anlaşılır olmasına özen gösteriniz. Etkinliği (varsa) yakın arkadaşı ile birlikte takip etmesini isteyebilirsiniz.

Etkinlik sırasında sınıfınızda zihinsel yetersizliği olan öğrencileriniz varsa her sayfayı bir kaç basit kelime ile eşleştirebilirsiniz. Resimlerde gördükleri jest ve mimikleri taklit etmelerini isteyebilirsiniz.

Etkinlik sırasında sınıfınızda üstün zekalı olan öğrencileriniz varsa her sayfayı yorumlarken mümkün olduğunca farklı kelimeler, betimlemeler, söz sanatları kullanabilirsiniz.

İlkokul Düzeyi için Kazanımlar ve Örnek Ders Planı:

İlkokul 1. Sınıf Kazanımları

T.1.4.5. Anlamlı ve kurallı cümleler yazar.

T.1.4.6. Görsellerle ilgili kelime ve cümleler yazar.

T.1.4.7. Harfler, kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluklar bırakır.

T.1.4.8. Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun şekilde kullanır.

a) Büyük harflerin cümleye başlarken, özel isimleri ve başlıkları yazarken kullanıldığı, örneklerle vurgulanır.

b) Nokta, soru işareti, ünlem işareti, kısa çizgi ve kesme işaretlerinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.

T.1.4.9. Yazılarını görsel unsurlarla destekler.

T.1.4.10. Yazdıklarını gözden geçirir. Öğrencilerin yazdıklarını harf hatası, harf ve hece eksikliği, yazım ve noktalama kuralları açısından gözden geçirmeleri ve düzenlemeleri sağlanır.

T.1.4.11. Yazdıklarını paylaşır. Öğrenciler yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul veya sınıf panosunda sergilemeleri için teşvik edilir. Öğrencilere yazdıklarını sınıf içinde okumaları konusunda ısrar edilmemelidir.

T.1.4.12. Yazma çalışmaları yapar.

a) Dikte, bakarak ve serbest yazma çalışmaları yaptırılır.

b) Yazma düzenine, sayfanın tamamının kullanılmasına ve temizliğine dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır.

T.1.4.13. Yazma stratejilerini uygular.

İlkokul 2. Sınıf Kazanımları

T.2.4.1. Anlamlı ve kurallı cümleler yazar.

T.2.4.2. Şiir yazar.

T.2.4.3. Kısa metinler yazar.

a) Kartpostal ve/veya tebrik kartı yazdırılır.

b) Öğrenciler günlük tutmaları için teşvik edilir.

c) Olayları oluş sırasına göre yazmaları sağlanır.

T.2.4.4. Kısa yönergeler yazar. Öğrencilerin basit yemek tarifi ile çocuk oyunu yönergeleri yazmaları sağlanır.

T.2.4.5. Yazılarını görsel unsurlarla destekler.

T.2.4.6. Formları yönergelerine uygun doldurur. Kimlik bilgilerini (adı, soyadı, doğum yeri, doğum tarihi vb.) içeren formları doldurmaları sağlanır.

T.2.4.7. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.2.4.8. Büyük harf ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.

a) Büyük harflerin adres yazımında, bayram isimleri (Cumhuriyet Bayramı, Kurban Bayramı vb.) ve tarihlerin (29 Mayıs 1453 vb.) yazımında kullanıldığı belirtilir.

b) Nokta, virgül, ünlem, soru işareti, kısa çizgi, konuşma çizgisi ve kesme işaretlerinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.

T.2.4.9. Harfler, kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluklar bırakır.

T.2.4.10. Yazdıklarını düzenler. Öğrencilerin yazdıklarını harf hatası, hece eksikliği ile yazım ve noktalama kuralları açısından gözden geçirmeleri ve düzenlemeleri sağlanır.

T.2.4.11. Yazdıklarını paylaşır. Öğrenciler yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul veya sınıf panosunda sergilemeleri için teşvik edilir. Öğrencilere yazdıklarını sınıf içinde okumaları konusunda ısrar edilmemelidir.

T.2.4.12. Yazma çalışmalarını yapar.

a) Dikte, bakarak ve serbest yazma çalışmaları yaptırılır.

b) Yazma düzenine, sayfanın tamamının kullanılmasına ve temizliğine dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır.

T.2.4.13. Soru ekini kuralına uygun yazar.

T.2.4.14. Yazma stratejilerini uygular

İlkokul 3. Sınıf Kazanımları

T.3.4.1. Şiir yazar.

T.3.4.2. Kısa metinler yazar.

a) Mektup ve/veya anı yazdırılır.

b) Öğrenciler günlük tutmaları için teşvik edilir.

c) Olayları oluş sırasına göre yazmaları sağlanır.

T.3.4.3. Hikâye edici metin yazar.

a) Öğrenciler, yazılarında varlıkların niteliklerini bildiren kelimeleri kullanmaları için teşvik edilir.

b) Olayların oluş sırasına göre yazılması gerektiği vurgulanır.

c) Öğrenciler yazılarına duygu ve düşüncelerini aktarmaları için teşvik edilir.

T.3.4.4. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.3.4.5. Kısa yönergeler yazar. Öğrencilerin basit bir etkinlik ve çocuk oyunu yönergesi yazmaları sağlanır.

T.3.4.6. Formları yönergelerine uygun doldurur.

T.3.4.7. Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.

a) Nokta, virgül, iki nokta, ünlem, tırnak işareti, soru işareti, kısa çizgi, konuşma çizgisi ve kesme işaretinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.

b) Kurum adlarının baş harflerinde, dizelerin başında, yer adlarının yazımında büyük harf kullanımı üzerinde durulur.

T.3.4.8. Yazılarında eş sesli kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

T.3.4.9. Yazdıklarını zenginleştirmek için çizim ve görseller kullanır.

T.3.4.10. Görsellerdeki olayları ilişkilendirerek yazı yazar.

T.3.4.11. Yazdıklarını düzenler. Yapılacak düzenleme çalışması sınıf düzeyine uygun yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

T.3.4.12. Yazdıklarını paylaşır. Öğrenciler yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul veya sınıf panosunda sergilemeleri için teşvik edilir. Öğrencilere yazdıklarını sınıf içinde okumaları konusunda ısrar edilmemelidir.

T.3.4.13. Harfleri yapısal özelliklerine uygun yazar. Öğrencilerin yazılarında harfleri asli ve ilave unsurlarına dikkat ederek yazmaları sağlanır.

T.3.4.14. Harflerin yapısal özelliklerine uygun kelime ve cümleler yazar. Öğrencilerin yazılarında kelimeler arasında uygun boşlukları bırakarak özenli, okunaklı ve düzgün yazmaları sağlanır.

T.3.4.15. Harflerin yapısal özelliklerine uygun kısa metinler yazar. Serbest veya bakarak kısa metinler yazmaları sağlanır.

T.3.4.16. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.3.4.17. Yazma stratejilerini uygular.

İlkokul 4. Sınıf Kazanımları

T.4.4.1. Şiir yazar.

T.4.4.2. Bir işin işlem basamaklarına ilişkin yönergeler yazar. Öğrencilerin bir aletin kullanılma aşamalarını anlatan broşür hazırlamaları, bir oyunun aşamalarını anlatan kitapçık hazırlamaları ya da yol tarifi yazmaları sağlanır.

T.4.4.3. Hikâye edici metin yazar.

a) Olayların oluş sırasına göre yazılmasının gerekliliği hatırlatılır.

b) Kişi, olay ve mekân unsurlarının anlatılması sağlanır.

T.4.4.4. Bilgilendirici metin yazar.

a) Yazdıklarında duygu ve düşüncelerini aktarmaları için teşvik edilir.

b) Verilen ya da kendi belirledikleri bir konu hakkında araştırma yapmaları sağlanır.

T.4.4.5. Hayalî ögeler barındıran kısa metin yazar.

T.4.4.6. Görselleri ilişkilendirerek bir olayı anlatır.

T.4.4.7. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.4.4.8. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.4.4.9. Formları yönergelerine uygun doldurur.

T.4.4.10. Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.

a) Yay ayraç, üç nokta, eğik çizgi, soru işareti, nokta, virgül, iki nokta, ünlem, tırnak işareti, kısa çizgi, konuşma çizgisi ve kesme işaretinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.

b) Kitap, dergi, gezegen ve yıldız adlarının yazımı ile iki noktadan sonra büyük harf kullanıldığı belirtilir.

T.4.4.11. Yazdıklarını düzenler.

a) Öğrenciler yazdıklarını dil bilgisi ve anlatım bozuklukları yönünden kontrol etmeye teşvik edilir.

b) Sınıf düzeyine uygun yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

T.4.4.12. Yazdıklarını paylaşır.

a) Öğrenciler yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul veya sınıf panosunda sergilemeleri için teşvik edilir. Öğrencilere yazdıklarını sınıf içinde okumaları konusunda ısrar edilmemelidir.

b) Öğrenciler kompozisyon ve şiir yarışmalarına katılmaları için teşvik edilmelidir.

T.4.4.13. Yazılarında eş sesli kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

T.4.4.14. Yazdıklarını zenginleştirmek için çizim, grafik ve görseller kullanır.

T.4.4.15. İmza atar. İmzanın anlamı ve ismin baş harfi ile soy ismin bütünü sembolize etmesi gerektiği vurgulanır. Öğrencilere imzalarını belirlemeleri için kılavuzluk yapılır. T.4.4.16. Kısaltmaları ve kısaltmalara gelen ekleri doğru yazar.

T.4.4.17. Sayıları doğru yazar. Sayıların harflerle yazımı, birden fazla kelimedenden oluşan sayıların yazımı, Romen rakamlarının yazımı üzerinde durulur.

T.4.4.18. Yazılarında bağlaçları kuralına uygun kullanır. “de” ve “ki” bağlaçlarını doğru yazmaları sağlanır.

T.4.4.19. Yazılarında kelimeleri gerçek, mecaz ve terim anlamları ile kullanır.

T.4.4.20. Harflerin yapısal özelliklerine uygun metin yazar. Öğrencilerin kendi yazı stillerini oluşturmaları teşvik edilir.

T.4.4.21. Yazma stratejilerini uygular.

T.4.4.22. Pekiştirmeli sözcükleri doğru yazar.

Örnek Ders Planı

Kazanımlar: Yukarıda belirtilmiş olan kazanımlar içerisinde sınıf düzeyinize uygun kazanımları seçiniz.

Toplam Süre:

10 Ders Saati

| | |
|-------------------------------|--------------|
| Hikaye yazma ön hazırlık | 1 ders saati |
| Hikaye yazma etkinliği | 6 ders saati |
| Yazılan hikayelerin paylaşımı | 3 ders saati |

1. Ders: Öğrencilere bir hikayeyi oluşturan öğelerin sınıf düzeylerinde uygun şekilde anlatılması

“Okuduğumuz bir hikayede neler var?” sorusunu öğrencilerinize sorunuz. Bu soruya öğrencilerin hikayedeki karakterleri merkeze alarak yanıt vermesi beklenmektedir. Hikayede zaman ve mekan kavramını ise öğrencilerinize örnekler üzerinden anlatabilirsiniz.

Bir hikayede olay **karakterlerin** başından geçer. Bir de hikaye boyunca hemen her sayfada bulunan bir **ana karakterimiz** olur. Hikayemiz genelde,

Bir zamanlar...

Bir varmış bir yokmuş...

Eski zamanlarda...

Beş yıl önce...

gibi ifadelerle başlar bu ise hikayemizin **zamanını** belirler.

Bir de hikayede yaşanan olayların geçtiği yerler vardır. Bir hikayede bu yerin neresi olduğunu aşağıdakine benzer ifadelerden anlayabiliriz.

Anneannemin evinde...

Uzayın derinliklerinde...

Doğduğum köyde...

Yaşadığım mahallede...

Ormanın derinliklerinde...

Bu ifadeler de hikayenin **mekanını** yani geçtiği yeri belirler.

Daha sonra örnek bir kısa hikaye okunur ve bu hikayedeki karakterler, zaman ve mekan unsurları çocuklarla tartışılarak belirlenir.

2. Ders: Boş hikaye şablonunun çocuklarla birlikte incelenmesi ve ilk sayfanın yazılması

Öğrencilere boş hikaye şablonu dağıtılır veya www.kidory.com web sayfası üzerinden **şablon 6** açılır. Bu şablondaki karakterler, mekan ve zaman hakkında öğrencilerle konuşulur. Her öğrencinin kendi hikayesi için seçtiği karakter isimlerini belirlediği zamanı ve mekanı başka bir kağıda ya da defterine not alması istenir. Öğrenciler dilerse aşağıdaki soru cevap etkinlikleri sırasında da not almaya devam edebilirler. Burada ve sınıf içi konuşmaların öğrenciyi yönlendirecek şekilde olmamasına dikkat edilmelidir. Karakter ismi/isimleri verilmemelidir.

Önemli Not: Sınıfınızda farklı nedenlerle yazma konusunda zorlanan öğrenci veya öğrenciler varsa onların bu çalışmayı soru cevap etkinliği şeklinde tamamlamasını sağlayabilirsiniz.

Daha sonra ilk sayfa açılır ve öğrencilere şu sorular sorulur:

- Burada gördüğünüz karakterler kimler olabilir? ■

- Ana karakterimiz neler hissediyor olabilir? ■

Etkinlik sırasında karakterden bahsederken isim ve tanım kullanılmamasına dikkat edilmelidir.

Bu tanımlama ve isimlendirmeler çocuğun hayal dünyasına bırakılmalıdır. Bu nedenle karakterler özellikleri üzerinden tarif edilebilir. Örnek: Yeşil renkli karakter ne hissediyor olabilir?

Karakterlerin mimikleri üzerinden öğrencilerinizin duyguları okumasını sağlayabilirsiniz. Sonrasında ise öğrencilerin okuduğu duygular üzerinden aşağıdaki sorulara benzer sorular sorabilirsiniz.

Ana karakterimiz neşeli görünüyor. Sizce bunun nedeni ne olabilir?

Tavşan üzgün. Sizce neden üzgün hissediyordur?

- Sayfada ana karakterimiz dışında kimler var? ■■

- Bu sayfada dikkatinizi çeken nesnelere neler?

Okul çantası, okul binası, park alanı ve parktaki oyuncaklar, birbiri ile iletişim içerisindeki karakterler öğrencilerin dikkatini çekebilir. ■

Bu soru cevap sürecinin ardından öğrencilerin ilk sayfayı yazması için süre verilir. Öğrenciler ilk sayfayı yazarken aldıkları notları göz önünde bulundurabilirler.

3. Ders: Hikayenin yazılması

Bu üç sayfa yazılırken ve **bundan sonraki her dersin başında** bir hikaye sayfası ile ilgili yönlendirici sorular sorulur, sorularla ilgili notlar alınır ve hemen sonrasında çocuklardan ilgili sayfanın hikayesini yazmaları istenir. Öğrencilere yazdıkları sayfanın önceki derste yazdıkları sayfalar ve sonraki sayfalarla ilişkili olması gerektiği hatırlatılır.



- Ana karakterimizin yanına kimler gelmiş? ■
- Tavşan ne anlatıyor olabilir? ■
- Görselde dikkatinizi çeken hayvan türleri neler?
- Ana karakterimiz, tavşanın söyledikleri karşısında nasıl hissediyor olabilir? ■



- Parkta arkadaşlarınızla karşılaştığınızda veya yeni arkadaşlar edindiğinizde siz neler hissediyorsunuz? ■

- En son arkadaşlarınızla ne zaman görüştünüz? Birlikte ne gibi oyunlar oynadınız? ■

- Ana karakterimiz ve arkadaşları oynadıkları oyunlar sırasında ne hissediyor sizce? ■

Oyunlar bittiğinde arkadaşları ile vedalaşan ana karakterimiz ne hissediyor sizce? ■



- Eve döndükten bir süre sonra çıkan şiddetli rüzgar karşısında ana karakterimiz ne hissetmiş olabilir? ■

- Ana karakterimiz parka doğru koşarken ne hissetmiş olabilir? ■

- Ana karakterimizin koştuğu parkta ne gibi değişimler olmuş görünüyor? ■

4. Ders: Hikayenin yazılması

- Karakterler burada ne hakkında konuşuyor olabilirler? ■

- Bu sayfadaki karakterlerin hislerini tanımlayabilir misiniz? ■

- Sizce şaşırın/endişelenen veya üzülen karakter neden böyle hissetmiş olabilir? ■

- Daha önce sizin de arkadaşlarınızdan ayrıldığınız bir durum oldu mu? ■

- Eğer olduysa bu sırada sizler neler hissettiniz? ■

- Bu resimdeki karakterler nasıl hissediyor olabilirler? ■

- Ana karakterimiz burada biraz öfkeli görünüyor. Sizce bunun nedeni ne olabilir? ■

- Ancak ikinci resimde öfkeli görünmüyor, sizce neden olabilir? ■

- Parka gelen yeni karakterleri dikkatle inceleyin. Neler yapıyorlar? ■



5. Ders: Hikayenin yazılması



- Sizce yeni gelen karakterlerimiz rüzgarda savrulan parkın ve ağaçların onarılmasına destek olabilmişler midir? ■
- Onların yardımı ana karakterimizi nasıl etkilemiş olabilir? ■
- Sizce yaşanan bir olayı geriye döndürmek mümkün müdür? ■
- Resimde gördüğünüz park ile kitabın başında gördüğünüz park arasında ne gibi farklılıklar var? ■

- Bir yerde doğal bir felaket meydana geldiğinde bu durumdan kimler etkilenir? ■
- Bu etkileri en aza indirmek için bizim üzerimize düşen görev ve sorumluluklar var mıdır? ■

Öğrencilerin çalışmalarına kısaca göz atarak bu dersin sonunda olay örgüsünü tamamlamalarını sağlayabilirsiniz.

Öğrencileriniz hikayelerini son sayfa görselleri dışında farklı bir şekilde tamamlamak isterse bir sonraki sayfaya hikayelerinin son bölümünü yazabilirler.

6. ve 7. Ders: Hikayenin gözden geçirilmesi, hikayeye bir isim konulması ve yazar adının yazılması

Hikayelerini tamamlayan öğrencilerden kendi hikayelerini gözden geçirmelerini isteyiniz. Öğrencilere hikaye boyunca aynı zaman kipini kullanmaları, hikayedeki karakterlerin isimlerinin ve olay örgüsünün tutarlı olması konusunda rehberlik yapabilirsiniz. Etkinliği Türkçe dersi içerisinde uyguluyorsanız öğrencilerden yazdıkları metni, dil bilgisi kuralları ve noktalama işaretlerinin kullanımı bakımından da kontrol etmelerini isteyiniz.

Hikayelerini kontrol eden öğrencileri yazdıkları hikayede geçen olay ile ilintili bir başlık bulmaları konusunda yönlendiriniz. Dileyen öğrenciler kitabın ilk sayfasına bir ithaf yazısı yazabilirler. Burada öğrencilerinizin sınıf düzeyine göre onlara ithaf yazısının manasını açıklayabilirsiniz.

Tüm bu çalışmaların ardından kitabın ön kapağında yer alan çizer isminin hemen üzerinde bulunan boşluğa "Yazan ..çocuğun adı.." şeklinde kendi isimlerini yazmalarını söyleyiniz. Yazar adının son derse bırakılması çocukların süreç boyunca bir ürün oluşturmaya yönelik motivasyonlarını canlı tutacaktır.



8. 9. ve 10. Ders: Öğrencilerin yazdıkları hikayeleri arkadaşları ile paylaşması

Bu üç ders süresince öğrencilerin her birinin yazdıkları hikayeleri arkadaşları ile paylaşmalarını sağlayınız. Öğrencilerin öz yönetim ve sorumlu karar alma becerilerine destek olmak için sınıf ortamını öğrencileri destekleyecek şekilde düzenleyiniz ve öğrencilere yazdıkları kitaplarla ilgili pozitif geri bildirim veriniz.

Öğrenciler yazdıkları hikayelerle bağlantılı olarak başlarından geçen anıları paylaşmak isteyebilirler. Bu konuda öğrencilerinize diğer öğrencilere ayrılan süreyi de göz önünde bulundurarak zaman verebilirsiniz.

Ortaokul Düzeyi için Türkçe Dersi Kazanımları ve Örnek Ders Planı:

5. Sınıf Kazanımları

T.5.4.1.Şiir yazar.

T.5.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

a) Öğrencilerin konu ve ana fikri belirlemeleri, buna göre giriş, gelişme, sonuç bölümlerinden oluşan bir metin taslağı oluşturmaları, bu bölümlerde yazacaklarını belirlemeleri sağlanır.

b) Öğrenciler yeni öğrendikleri kelimeleri kullanmaya ve günlük hayattan örnekler vermeye teşvik edilir.

c) Anlatımı desteklemek için grafik ve tablo kullanmaları sağlanır.

T.5.4.3. Hikâye edici metin yazar.

a) Öğrencilerin günlük hayattaki gözlem ve deneyimlerine dayanarak hikâye konusu ve hikâye unsurlarını belirlemeleri sağlanır.

b) Öğrenciler, yazım kılavuzundan yararlanmaları ve yeni öğrendikleri kelimeleri kullanmaları için teşvik edilir.

T.5.4.4. Yazma stratejilerini uygular. Gündümlü, metin tamamlama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden oluşturma, boşluk doldurma, grup olarak yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.

T.5.4.5. Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır. Yay ayraç, üç nokta, eğik çizgi, soru işareti, nokta, virgöl, iki nokta, ünlem,

tırnak işareti, kısa çizgi, konuşma çizgisi, kesme işareti, noktalı virgöl ve köşeli ayraç işaretlerinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.

T.5.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

T.5.4.9. Yazdıklarını düzenler. Sınıf düzeyine uygun yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

T.5.4.10. Yazdıklarını paylaşır. Öğrenciler, yazdıklarını sınıf ve okul panosu gibi farklı ortamlarda paylaşmaya teşvik edilir.

T.5.4.11. Yazılarında ses olaylarına uğrayan kelimeleri doğru kullanır. Ünlü düşmesi, ünlü daralması, ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması ve ünsüz türemesi ses olayları üzerinde durulur.

T.5.4.12. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.5.4.14. Kısa metinler yazar. Öğrenciler dilekçe yazmaya teşvik edilir.

T.5.4.15. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.5.4.16. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır. Ama, fakat, ancak ve lakin ifadelerini kullanmaları sağlanır.

6. Sınıf Kazanımları

T.6.4.1. Şiir yazar.

T.6.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

a) Öğrencilerin konu ve ana fikri belirlemeleri, buna göre giriş, gelişme, sonuç bölümlerinde yazacaklarının taslağını oluşturmaları ve ilk paragrafta amaçlarını ifade etmeleri sağlanır.

b) Öğrenciler yazılarında günlük hayattan örnekler vermeleri için teşvik edilir.

T.6.4.3. Hikâye edici metin yazar.

a) Öğrencilerin zaman, mekân, şahıs ve olay unsurlarını belirlemeleri, hikâyenin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde anlatacaklarının taslağını oluşturmaları sağlanır.

b) Öğrenciler yazım kılavuzundan yararlanmaları ve yeni öğrendiği kelimeleri kullanmaları için teşvik edilir.

T.6.4.4. Yazma stratejilerini uygular. Güdümlü, serbest, kontrollü, tahminde bulunma, metin tamamlama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden oluşturma, boşluk doldurma, grup olarak yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.

T.6.4.5. Yazdıklarını desteklemek için gerektiğinde grafik ve tablo kullanır.

T.6.4.6. Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.

T.6.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

T.6.4.8. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.6.4.9. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır. Ama, fakat, ancak, lakin, bununla birlikte ve buna rağmen ifadelerinin kullanılması sağlanır.

T.6.4.10. Yazdıklarını düzenler.

a) Anlam bütünlüğünü bozan ifadelerin belirlenmesi ve düzeltilmesi sağlanır, kavramsal olarak anlatım bozukluğu konusuna değinilmez.

b) Metinde yer alan yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

T.6.4.11. Yazdıklarını paylaşır. Öğrenciler yazdıklarını sınıf ve okul panosu ile sosyal medyada paylaşmaya teşvik edilir.

T.6.4.12. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

7. Sınıf Kazanımları

T.7.4.1. Şiir yazar.

T.7.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

a) Öğrencilerin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde yazacaklarını belirleyerek bir metin taslağı oluşturmaları, düşünceyi geliştirme yollarını kullanmaları, yazılı ve çoklu medya kaynaklarından görüşlerini destekleyecek kanıtlar sunmaları sağlanır.

b) Öğrenciler günlük hayattan örnekler vermeye teşvik edilir.

T.7.4.3. Hikâye edici metin yazar.

a) Öğrencilerin zaman, mekân, şahıs ve olay unsurlarını belirleyerek hikâyenin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinin taslağını oluşturmaları sağlanır.

b) Öğrencilerin yazım kılavuzundan yararlanmaları ve yeni öğrendiği kelimeleri kullanmaları teşvik edilir.

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular. Not alma, özet çıkarma, serbest, kontrollü, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden hareketle yazma ve duyulardan hareketle yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.

T.7.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

T.7.4.8. Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.

T.7.4.9. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.7.4.12. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.7.4.15. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır. Oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak ifadelerini kullanmaları sağlanır.

T.7.4.16. Yazdıklarını düzenler.

a) Anlama dayalı anlatım bozuklukları bakımından yazdıklarını gözden geçirmesi ve düzeltmesi sağlanır.

b) Metinde yer alan yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır. Öğrenciler yazdıklarını sınıf ve okul panosu ile sosyal medya ortamlarında paylaşmaya, şiir ve kompozisyon yarışmalarına katılmaya teşvik edilir

8. Sınıf Kazanımları

T.8.4.1. Şiir yazar.

T.8.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

a) Öğrencilerin belirledikleri bir konu ve ana fikir etrafında giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşan bir metin taslağı oluşturmaları, gelişme bölümünde düşünceyi geliştirme yollarını kullanarak görüşlerini ifade etmeleri, görüşlerini destekleyecek kanıtlar sunmaları, sonuç bölümünde ise görüşlerini sonuca bağlamaları sağlanır.

b) Öğrenciler günlük hayattan örnekler vermeye teşvik edilir.

T.8.4.3. Hikâye edici metin yazar.

a) Öğrencilerin anlatımın türü ve konusuna göre gerçekçi veya hayalî öğeleri tasarlamaları, uyumlu bir zaman ve mekân kurgusu yapmaları, serim, düğüm ve çözüm bölümlerine yer vermeleri sağlanır.

b) Öğrenciler yazım kılavuzundan yararlanmaya, günlük hayattan örnekler vermeye yönlendirilir.

T.8.4.4. Yazma stratejilerini uygular. Not alma, özet çıkarma, eleştirel, yaratıcı, serbest, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.

T.8.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

T.8.4.8. Yazılarında mizahi öğeler kullanır.

T.8.4.9. Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.

T.8.4.10. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.8.4.13. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.8.4.15. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır. Oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak ifadelerinin kullanılması sağlanır.

T.8.4.16. Yazdıklarını düzenler.

a) Dil bilgisine dayalı anlatım bozuklukları bakımından yazdıklarını gözden geçirmesi ve düzeltmesi sağlanır.

b) Metinde yer alan yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

T.8.4.17. Yazdıklarını paylaşır. Öğrenciler yazdıklarını sınıf ve okul panosu ile sosyal medya ortamlarında paylaşmaya, şiir ve kompozisyon yarışmalarına katılmaya teşvik edilir.

Örnek Ders Planı:

Kazanımlar: Yukarıda belirtilmiş olan kazanımlar içerisinde sınıf düzeyinize uygun kazanımları seçiniz.

Toplam Süre:

8 Ders Saati

| | |
|-------------------------------|--------------|
| Hikaye yazma ön hazırlık | 1 ders saati |
| Dijital beceriler ön hazırlık | 1 ders saati |
| Hikaye yazma etkinliği | 4 ders saati |
| Yazılan hikayelerin paylaşımı | 2 ders saati |

1. Ders: Öğrencilere bir hikayeyi oluşturan öğelerin sınıf düzeylerinde uygun şekilde anlatılması

“Okuduğumuz bir hikayede neler var?” sorusunu öğrencilerinize sorunuz. Bu soruya öğrencilerin hikayedeki karakterleri merkeze alarak yanıt vermesi beklenmektedir. Hikayede zaman ve mekan kavramını ise öğrencilerinize örnekler üzerinden anlatabilirsiniz.

Bir hikayede olay karakterlerin başından geçer. Bir de hikaye boyunca hemen her sayfada bulunan bir ana karakterimiz olur. Hikayemiz genelde,

“Bir zamanlar...”

Bir varmış bir yokmuş...

Eski zamanlarda...

Beş yıl önce...”

gibi ifadelerle başlar bu ise hikayemizin zamanını belirler.

Bir de hikayede yaşanan olayların geçtiği yerler vardır. Bir hikayede bu yerin neresi olduğunu aşağıdakine benzer ifadelerden anlayabiliriz.

“Anneannemin evinde...”

Doğduğum köyde...

Ormanın derinliklerinde...

Uzayın derinliklerinde...

Yaşadığım mahallede...”

Bu ifadeler de hikayenin mekanını yani geçtiği yeri belirler.

Daha sonra örnek bir kısa hikaye okunur ve bu hikayedeki karakterler, zaman ve mekan unsurları çocuklarla tartışılarak belirlenir.

2. Ders: Dijital becerilerin geliştirilmesi

www.kidory.com web sayfasını açarak öğrencilerinize nasıl ücretsiz nasıl üye olabileceklerini gösteriniz.





Hikaye şablonları arasında yer alan “Şablon 6”yı öğrencilerinizle birlikte inceleyiniz. Bu hikaye şablonunun bir de görsel olarak düzenlenebilir versiyonu bulunmaktadır. Öğrencilerinizin yaratıcılıklarını desteklemek isterseniz etkinlikte düzenlenebilir versiyonunu da kullanabilirsiniz.


Bu sistem sürükle-bırak yöntemi ile hikaye görsellerinin öğrenciler tarafından yeniden düzenlenebilmesine olanak sağlamaktadır. Etkinliğe başlamadan önce öğrencilerinize sistemin nasıl çalıştığını gösterebilirsiniz.


3, 4, 5 ve 6. Ders: Hikaye yazma etkinliğinin yapılması


Bu çalışma sırasında “Şablon 6”nın görsel okuma versiyonunu kullanmak isterseniz ilkokul örnek ders planında yer alan sorulardan yararlanabilirsiniz.


“Şablon 6”nın düzenlenebilir versiyonunu kullanmak isterseniz aşağıdaki soruları sorarak öğrencilerinize hikaye kurgularını oluşturmaları konusunda yardımcı olabilirsiniz.

- Hikayenizde yer almasını istediğiniz karakterler hangileri? 
- Hikayenizde vermek istediğiniz bir mesaj olacak mı? 
- Hikayenizin zamanı ne zaman? (Öğrencilere hikayelerinin zamanını belirlemeleri için şu örnekleri verebilirsiniz; yıllar önce, geçen yaz, iki hafta önce vb.) 
- Hikayeniz nerede geçiyor? (Öğrencilere hikayelerinin mekanını belirlemeleri için şu örnekleri verebilirsiniz; köyümüzde, şehrimizde, mahallemizde vb.) 

Hikayenizde seçtiğiniz karakterler nasıl bir olay yaşamış? 

Bu olay onları nasıl etkilemiş? 

Yaşadığımız duygularla ilgili farklı hikayeler de yazılabilir mi? 

Çevremizdeki olaylarla ilgili bize ne gibi görevler düşüyor olabilir? 

7. Ders ve 8. Ders: Öğrencilerin yazdıkları hikayeyi sınıf arkadaşları ile paylaşması

Gönüllü öğrencilerden tasarladıkları ve yazdıkları hikayeyi sınıf arkadaşları ile paylaşmalarını isteyiniz.

Paylaşımdan sonra öğrencilere aşağıdaki soruları sorarak öğrencilerin kendini ifade ve sunum becerilerini destekleyebilirsiniz;

- Hikayenizde en beğendiğiniz karakter hangisiydi?
- Yaşadığınız duyguları etrafınızdaki kişilerle paylaşıyor musunuz?
- Cevabınız evet ise genellikle kimlerle paylaşmayı tercih ediyorsunuz?
- Bu hikayeyi okuyan arkadaşlarınıza vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

Hikayesini paylaşan öğrencilere teşekkür ediniz ve çalışmayı tamamlayınız.

Son Söz

Yukarıda siz kıymetli öğretmenlere sunmuş olduğumuz ders planının yalnızca örnek olduğunu lütfen unutmayınız. Bu plan sizlerin uygulama biçimi doğrultusunda esneklik gösterebilir. Hikaye yazma etkinliğini disiplinlerarası etkinlik, ebeveyn katımlı etkinlik şeklinde de uygulayabilirsiniz. Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı desteği ile hazırlanan bu hikaye şablonunu çevre ile ilgili özel gün ve haftalarda şiir kitabı hazırlama, dergi hazırlama gibi çalışmalarda da kullanabilirsiniz.

Hayal gücünüz ve hikayeleriniz bol olsun :)

Kaynakça

- Akcaalan, M. (2016). Yaşam boyu öğrenme ile sosyal duygusal öğrenme arasındaki ilişkilerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).
- Çağlayan, M. (2019). İki farklı sınıf öğretmenin oluşturduğu sınıf ortamı ve öğrencilerinin sosyal duygusal becerilerinin incelenmesi (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Çapar, T. (2016). 1999 Marmara Depremlerinin Etkilerinin Travma Sonrası Gelişim Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi.
- Forgas, J. P. (2011). Affective influences on self-disclosure: Mood effects on the intimacy and reciprocity of disclosing personal information. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(3), 449-461.
- Lindstorm, C. M., Cann, A., Calhoun, L. G. ve Tedeschi, R. G. (2013). The relationship of core belief challenge, rumination, disclosure, and sociocultural elements to posttraumatic growth. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 5(1), 50-55.
- Melikoğlu, M. (2020). Ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerileri ile sosyal uyum becerileri ve sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Sivil Sayfalar. "Eğitimde Sosyal Duygusal Beceriler Nasıl Desteklenir?". Erişim: 04.05.2022 <https://www.sivilsayfalar.org/2020/02/12/egitimde-sosyal-duygusal-beceriler-nasil-desteklenir/#:~:text=Sosyal%20duygusal%20beceriler%2C%20%E2%80%9Cduygular%20anlay%C4%B1p,tutum%20ve%20beceriler%20olarak%20tan%C4%B1mlan%C4%B1yor.>
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. "Öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerinin değerlendirilmesi çalışması". Erişim: 27.04.2022 <https://www.meb.gov.tr/ogrencilerin-sosyal-ve-duygusal-becerilerinin-degerlendirilmesi-calistayi/haber/26037/tr>
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. "Türkçe Dersi Öğretim Programı". Erişim: 27.04.2022 <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195716392253-02-T%C3%BCrk%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202019.pdf>
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. Temel Eğitim Müdürlüğü, "Okul Öncesi Öğretim Programı". Erişim: 01.03.2023 <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooporam.pdf>
- Tedeschi, R. G. ve Calhoun, L. G. (2004). Posttraumatic growth: Conceptual foundations and empirical evidence. *Psychological Inquiry*, 15(1), 1-18.
- Yılmaz, F. (2014). Ortaokul 6.7. 8. sınıf öğrencilerinin algılanan ebeveyn tutumları ile sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

